



**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

רמ"ש 15-03-54572 ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט שאול שוחט

מבקשים

ד.ו.

ע"י ב"כ עוה"ד ציפי פיק ו/או בני לוריא ו/או שלמה הורניק

נגד

משיבים

ש.ו.

ע"י ב"כ עו"ד רפאל עמיעד

פסק דין

1
2 בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה במחוז תל-אביב (כב' השופטת א.ארבל-
3 אסל, בתמ"ש 14-06-20918), מיום 9.3.15 לפיה לבית המשפט הסמכות לדון בתביעת המשיבה
4 בענייני רכוש מסוימים, מהטעם שאלו לא נכרכו כדין בתביעת הגירושין הכרוכה שהגיש המבקש
5 לבית הדין הרבני.

העובדות הצריכות לעניין

6
7
8
9 המבקש והמשיבה בני זוג יהודים שנישאו ביום 6.6.2005 כדמו"י, ומנישואיהם נולדו 3 ילדים.
10
11 ביום 29.5.14 הגיש המבקש לבית הדין הרבני תביעה לגירושין לה כרך את מזונות האשה והילדים,
12 משמורתם וחלוקת הרכוש (כתב התביעה צורף כנספח ב' לבר"ע).
13
14 ביום 11.6.14 הגישה המשיבה לבית המשפט קמא תביעה לאיזון רכושי ולמתן פס"ד הצהרתי,
15 ובמקביל הגישה בקשה לקביעת סמכות לפיה לבית המשפט קמא הסמכות לדון בתביעתה.
16 ביום 11.9.14 הגיש המבקש את תגובתו לבקשה לקביעת הסמכות וביום 15.9.15 הוגשה תשובת
17 המשיבה לתגובת המבקש.



בית המשפט המחיי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572-ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

1

2 ביום 23.10.14 נתן בית המשפט קמא החלטה לפיה לו מסורה הסמכות העניינית לדון בתביעת
3 הרכוש שהונחה בפניו על ידי המבקשת. בית המשפט קמא קבע באותה החלטה כי כריכת הרכוש
4 לתביעת הגירושין נעשתה ע"י המבקש שלא כדין ולא בכנות (ההחלטה צורפה כנספח ד' לבר"ע).

5 המבקש הגיש בקשת רשות ערעור על ההחלטה מיום 23.10.14 במסגרתה טען כי ההחלטה ניתנה
6 מבלי שגרסתו הייתה בפני בית המשפט קמא ומבלי שהתקיימו דיון וחקירות (רמ"ש 14-11-9179).
7 בהסכמת הצדדים, ניתנה רשות ערעור, הערעור התקבל וההכרעה בשאלת הסמכות הוחזרה לבית
8 המשפט קמא על מנת שבית המשפט יוציא תחת ידו החלטה חדשה לאחר שיקיים דיון כהלכתו
9 (החלטה מיום 9.12.14).

10

11 בעקבות קבלת הערעור, קיים בית המשפט קמא ביום 3.3.15 דיון במסגרתו נחקרו הצדדים בקשר
12 לבקשה לקביעת הסמכות, הצדדים פרשו סיכומיהם בעל-פה וביום 9.3.15 נתן בית המשפט קמא
13 החלטה חדשה בבקשה לקביעת הסמכות.

14 החלטת בית המשפט קמא מיום 9.3.15 מונה 14 עמודים. בית המשפט קמא פירט בהרחבה את כל
15 טענות הצדדים בבקשה לקביעת הסמכות, בתשובה ובתגובה לה. כן פירט ממצאים שעלו מתוך
16 חקירות הצדדים בדיון שהתקיים לפניו. עיקר המחלוקת בין הצדדים נסוב לעניין הדירה הרשומה
17 על שמו של המבקש ושהתקבלה מהוריו במתנה במהלך הנישואין. לטענת המבקש, עניין הדירה נכרך
18 בכנות וכדין בתביעתו לבית הדין, ואילו טענת המשיבה הייתה כי המבקש לא עשה כן וכי המבקש
19 נמנע מלכרוך את עיקר הרכוש המשותף שנצבר במהלך חיי הנישואין (אותו פירטה בס' 15 לבקשתה
20 לקביעת הסמכות).

21

22 בסופו של יום, הכריע בית המשפט קמא בבקשה כדלקמן:

23

24 65. "לאור האמור לעיל, תמונת המצב שבפניי לעניין הדירה, מושא התביעה, הינה כי הנתבע
25 קיבל מהוריו את הדירה במתנה, מהסיבה אשר תהא(אם במתנה או לחילופין עקב הליכי
26 פשיטת רגל של אביו), יחד עם אחיו, שעה שבני הזוג היו נשואים, כאשר הדירה נרשמה
27 על שם הנתבע בלבד (כעולה מנסח הטאבו שצורף לתגובה), ובתמורה לחלקו של אחיו לקחו
28 שני בני הזוג משכנתא בסך של 560,000 ₪ אותה נשאו יחדיו (זאת נלמד הן מדבריהם והן
29 מתדפיסי הבנק שצירפה התובעת לתביעתה).
30



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572-ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

66. הנתבע טען כי לא פירט את הדירה מושא התביעה במסגרת עתירתו בבית הדין הרבני
הואיל וסבר שהינה שייכת לו בלבד וכי התובעת לא תטען לחלק כלשהו בה, ומנגד התובעת
טוענת כי הצדדים יחדיו התחייבו לתשלום המשכנתא על סמך הדירה וכי סבה וסבתה
נתנו לצדדים במתנה סכום כספי העומד על סך ₪ 150,000 אשר שימש את הצדדים
לטובת הדירה, בעוד שהנתבע טוען מנגד כי המדובר בסכום נמוך יותר אשר ניתן במקביל
גם ע"י הוריו.
67. עם כל זאת, אין בדברים אלו בכדי לגרוע מהעובדה כי הושקעו בדירה כספים ע"י התובעת,
יהא גובהם אשר יהא, כמו כן, הצדדים לקחו יחדיו משכנתא אשר ניתנה על סמך הדירה
ואף נכתבה כך במרשם המקרקעין, כך, יוצא כי חרף שיטת הנתבע על כך שאין לתובעת
זכויות בדירה, מעצם לקיחת המשכנתא יחדיו, סך אשר ירד מחשבונם המשותף של
הצדדים מיום קבלתה, כאמור חיוב אשר לקחו הצדדים על עצמם יחדיו מקנה על פניו
לתובעת זכות, הטענה בירור, תהא גובהה אשר תהא בדירה, ומכאן כי באם היה ברצון
הנתבע כי בית הדין הרבני ידון בעניינה, היה עליו לכרוך במסגרת מכלול עתירותיו את
הדירה הנ"ל, ומשלא עשה כן, אין כל מנוס מבית המשפט לענייני משפחה לדון בתביעת
התובעת בעניין הדירה ופרטי הרכוש, שעה שלא נכרכו בתביעה בבית הדין הרבני.

סוף דבר

68. לאור האמור לעיל, הנני מורה כי לבית המשפט לענייני משפחה קנויה הסמכות העניינית
לדון בפרטי הרכוש, כמפורט בס' 15 לבקשה המקורית לקביעת סמכות, קרי, סמכות לדון
בענייני הדירה, רכישת מחציתה, המשכנתא והמתנות מהסבים של המבקשת, הצבירות
הסוציאליות והאחרות של המשיב, עסקו של המשיב, התכולה והרכבים."

על החלטה זו, אשר משמעותה כי חלק מרכוש הצדדים ידון בפני בית הדין הרבני במסגרת התביעה
הכרוכה שהגיש המבקש, ואילו חלק מענייני הרכוש יוותרו בסמכות בית המשפט קמא, הגיש
המבקש את בקשת רשות הערעור שלפניי. לטענת המבקש, כל רכיבי הרכוש שהיו צריכים להיות
מוזכרים בתביעה שהגיש לבית הדין הרבני, אכן הוזכרו, ובמיוחד נושא הדירה (שהוזכרה ורק
טענותיה של המשיבה לגבי חלקה בדירה לא הוזכרו). משמכיר בית המשפט קמא בסמכותו של בית
הדין הרבני לדון בחלק מרכוש הצדדים (עסקה של המשיבה) אך לעומת זאת לקח לעצמו את
הסמכות לדון בשאר הרכוש(חרף טענת המבקש כי הרכוש פורט בתביעתו) נוצר פיצול לא טבעי
ותמוה ביותר. המבקש עותר לקבלת הערעור ולקביעה כי הסמכות לדון במכלול ענייני רכוש הצדדים
נתונה לסמכות בית הדין הרבני.

בהחלטה מיום 12.5.15 הוריתי למשיבה להגיש תשובתה לבקשת רשות הערעור. כמו כן התבקשו
הצדדים להודיע אם הם מסכימים שבית המשפט ידון בבקשה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על
פי הרשות שניתנה. בנוסף, התבקשה התייחסות לשאלה אם במקרה כזה ניתן לראות
בבקשה/בתשובה סיכומים בכתב. המשיבה הגישה תשובתה ביום 31.5.15 במסגרתה התנגדה
למתן רשות ערעור, אך גם התייחסה לטענות לגופן במקרה שתינתן רשות ערעור. לא הובעה מטעם
הצדדים התנגדות לראות בכתבי הטענות כסיכומים בכתב.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572 ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

1

2 במסגרת תשובתה סמכה המשיבה ידיה על החלטת בית המשפט קמא ונימוקיה. המשיבה טענה כי
3 צדק בית המשפט קמא בקביעתו כי פריטי הרכוש שאזכרה בבקשתה לקביעת הסמכות, לא נכרכו
4 בתביעת הגירושין. לטענת המשיבה, המבקש לא ביקש מבית הדין להכריע בגורל הדירה ולא ביקש
5 כל סעד אופרטיבי בעניינה - ועל כן לא קנה סמכות לדון בה ו"אם המבקש בחר לקחת הסיכון ולא
6 לכרוך הדירה, ולא לבקש מבית הדין הכרעה בעניינה - אין לו להלין אלא על עצמו שהדירה אינה
7 בחזקת "כרוכה" בכתב התביעה". המשיבה טוענת כי גם קופות הגמל והפנסיה שצבר לאורך שנים
8 מעבודתו לא אוזכרו אפילו ברמז, ולמעשה "כ-99% מרכושם של בני הזוג" לא נכרך, ויש בדבר
9 להעיד כי כריכת ענייני הרכוש בתביעת הגירושין שהגיש המבקש חסרת כנות, ולאו כריכה היא (ס'
10 16 לתשובה).

11

12 דיון והכרעה

13

14 מכוח סמכותי לפי תקנה 410 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, אני מחליט ליתן רשות
15 ערעור ולדון בבקשה כבערעור עצמו.

16

17 אני סבור כי דין הערעור להתקבל באופן חלקי.

18

19 כידוע, כדי שהכריכה בתביעת גירושין תשמש נימוק לשלילת הסמכות של בית המשפט האזרחי
20 בענין הכרוך, נדרש בעל דין, המסתמך על הכריכה, לעמוד בשלושה תנאים מצטברים: עליו לתבוע
21 בכנות גירושין; עליו לכרוך כדין את העניין הנוסף; ועליו לכרוך בכנות את העניין הנוסף (ראו
22 לדוגמא בג"צ 6334/96 אליהו נ' בית הדין הרבני האזורי, מיום 8/6/1998). הפסיקה הציבה את
23 ה"מבחן משולש" האמור, כדי למנוע שימוש לרעה באמצעי זה של הכריכה. עמד על כך נשיא
24 ביהמ"ש העליון כב' השופט ברק בבע"מ 9530/02 פלונית נ' פלוני (1.7.03):

25

26 "סמכותו של בית הדין הרבני לדון בנושאים המובאים לפניו כאשר הם כרוכים בתביעת גירושין
27 מעוגנת בסעיף 3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג - 1953. סעיף זה קובע
28 כי "לבית דין רבני שיפוט ייחודי בכל עניין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאישה וילדי
29 הזוג.



בית המשפט המחיי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572-ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

1 הכריכה באה לאפשר לבעל הדין לרכז את ההתדיינות בתחומי המחלוקת השונים בבית הדין
2 הרבני.

3 יחד עם זאת על מנת למנוע ניצול לרעה של הסדר הכריכה על ידי אחד מבני הזוג נקבעו שלושה
4 מבחני עזר על ידי הפסיקה: "נדרש כי תביעת הגירושין תהא כנה; כי הכריכה תהא כנה; וכי
5 הכריכה תהא כדין. כנות הכריכה קשורה קשר הדוק לחובת הכללית הנוהגת במשפטנו לנהוג בתום
6 לב..."

7
8 בענייננו אנו אין מחלוקת כי תביעת הגירושין אותה הגיש המבקש הייתה כנה (יצוין כי הצדדים אף
9 התגרשו בינתיים). באשר לכנות כריכת רכיבי הרכוש אותם כלל המבקש בתביעתו – המשיבה טענה
10 בפני בית המשפט קמא, במסגרת בקשתה לקביעת סמכות כי כריכת ענייני הרכוש בתביעת הגירושין
11 נעשתה בכללותה שלא בכנות ולא בתום לב, מתוך שיקולים לא ישרים לחסום את דרכה מלפנות
12 לבית המשפט ומתוך רצון לקפחה. הטענות מצאו את ביטוין גם במסגרת החלטת בית המשפט קמא
13 (ראו לדוגמא בס' 22,24 להחלטה), אך בסופו של דבר, בית המשפט קמא לא קבלן. בית המשפט
14 קמא בהחלטתו לא קבע כי במקרה דנן יש בהיעדר פירוט ממצה מצד המבקש של הרכוש בתביעת
15 הגירושין כדי להשליך על כנות הכריכה. קביעת בית המשפט קמא הייתה כי **כריכה של מספר**
16 **עניינים רכושיים**, אותם פירט בהחלטתו, נעשתה **שלא כדין** – אותם עניינים לא נכרכו. במאמר
17 מוסגר יצוין כי בכך טמון שוני משמעותי מהחלטת בית המשפט קמא **הקודמת** שניתנה בבקשה,
18 ביום 23.10.14, אשר בוטלה במסגרת הערעור. באותה החלטה קבע בית המשפט קמא כי כריכת
19 הרכוש, בכללותה, שנעשתה ע"י המבקש לתביעת הגירושין בוצעה **"שלא כדין ולא בכנות"** ולפיכך
20 הורה כי **"לבית המשפט יש סמכות מלאה לדון בתביעת הרכוש שהונחה בפניו על ידי התובעת"**
21 ואלו בהחלטה החדשה, נשוא הבר"ע בענייננו, קבע בית המשפט קמא כי ענייני רכוש מסוימים **"לא**
22 **נכרכו"** לתביעת הגירושין ולפיכך מנה אותם והורה כי הסמכות לדון בהם (ובחם בלבד) מסורה לו.

23
24 בבג"ץ 5747/03 **פלוני נ' פלונית ואח'**, פ"ד נח(5) 776, עמ' 789-790 (2004) נפסק כי, העדר פירוט
25 ממצה של מלוא הנכסים בתביעת הגירושין ושאלת ההשפעה של מחדל זה על כנות הכריכה, מחייבים
26 בחינה מהותית בכל מקרה לגופו על-פי נסיבותיו האינדיווידואליות. נקבע כי במקרים מתאימים,
27 עשוי העדר פירוט כאמור להעיד על חוסר תום-לב בכריכת ענייני הרכוש. מנגד, ייתכנו מקרים שבהם,
28 בהתחשב במכלול נסיבות העניין, היעדר פירוט ממצה של מלוא הנכסים של בני הזוג לא ילמד על
29 פגיעה מהותית בתום הלב לשם הוכחת כנות הכריכה. הלכה זו מותירה מרחב של שיקול דעת
30 לערכאה הדיונית לקביעת הכנות לפי **"כל מקרה ונסיבותיו"** – אך משמקרה דנן לא מצא בית
31 המשפט קמא לקבוע כי היעדר הפירוט מוביל לשלילת הכנות ומשהמשיבה לא הגישה בקשת רשות
32 ערעור על ההחלטה בהקשר זה, אין מקום שאדרש לסוגיה, הגם שבמסגרת תשובתה לבר"ע העלתה



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572 ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

טענות הנוגעות גם לשאלת "כנות הכריכה". הדיון יתמקד, אפוא, בתנאי "הכריכה כדיון", ובו בלבד, שכן רק על היעדרו נשענת החלטת בית המשפט קמא שמצאה כי הסמכות לדון באותם עניינים רכושים שפורטו בהחלטה אינה מסורה לבית הדין הרבני.

אימתי כריכת רכוש לתביעת גירושין תיחשב כריכה כדיון? בפסיקה נקבע כי כאשר המדובר בכריכת רכוש, על בעל הדין הכורך את הרכוש לתביעת הגירושין, לפרט במפורש את כלל הנכסים בהם מתבקש בית הדין הרבני להכריע. נכסים אשר לא צוינו במפורש, לא ירכוש בית הדין הרבני סמכות לדון בהם, ובן הזוג השני יוכל להגיש תביעה לגביהם לבית המשפט (נ"א 488/89 נופרבר נ' נופרבר, פ"ד מד (4) 293; ע"א 4909/92 דורות נ' דורות, 24.7.95; בג"צ 2421/93 כהנא נ' בית הדין הרבני האזורי חיפה, פ"ד מז(5) 550; בג"ץ 772/00 זקס נ' בית הדין הרבני האזורי פ"ת, פ"ד נה(2) 49). ניסוח סתמי וכוללני אין די בו, והוא ייחשב שלא כדיון (נ"א 423/79 צברי נ' צברי, פ"ד לה(4) 242).

בענייננו, פירטה המבקשת בסעיף 15 לבקשתה לקביעת הסמכות 7 פרטי רכוש שונים שלטענתה לא אוזכרו בתביעת המשיב ומשכך לא נכרכו במסגרתה:

א. עניין הדירה המשותפת.

ב. רכישת מחציתה.

ג. המשכנתא והמתנות מהסבים של המבקשת.

ד. הצבירות הסוציאליות והאחרות של המשיב.

ה. עסקו של המשיב.

ו. התכולה.

ז. הרכבים. "

הן בפני בית המשפט קמא והן בבקשת רשות הערעור שלפניי, טוען המבקש כל העניינים זכו להתייחסות במסגרת התביעה, ומפנה לסעיפים הרלוונטים מתוכה. בחינת מדוקדקת של התביעה מגלה כי פרטי הרכוש שפורטו בסעיפים ד'-ז' לעיל לא פורטו כדבעי בכתב התביעה, כך שאין מקום להתערב בקביעת בית המשפט קמא כי כריכתם לא נעשתה כדיון. המבקש ציין בכתב תביעתו כי הוא "עוסק ברפואה סינית וגם עובד כמאבטח" (ס' 20 לכתב התביעה) אך לא פירט בהקשר זה מעבר



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 03-15-54572-ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

1 לכך. המבקש גם לא פירט את רכוש העסק וממילא לא עתר לכל סעד אופרטיבי בעניינו (הגם שידע
2 לעתור במסגרת התביעה, בכל הנוגע לעסקה של המשיבה, למנות מומחה לישום את שווייו, המלאי
3 והמוניטין שלו ולחלקו בין הצדדים). כך גם צבירות כספיות בקופות גמל, ביטוחי מנהלים, קרנות
4 השתלמות וזכויות סוציאליות שנצברו ע"ש המבקש במהלך עבודתו – אלו לא נזכרו, גם לא ברמז,
5 במסגרת כתב התביעה. גם תכולת הדירה בה מתגוררים הצדדים לא נזכרה בתביעת המבקש, ואלו
6 באשר לרכבים נאמר רק כי לצדדים שתי מכוניות (ס' 22 לכתב התביעה) אך לא נתבע כל סעד
7 בהקשר להם, לא באופן ספציפי ולא כחלק מכלל הרכוש המשותף. בנסיבות אלו, איני מוצא מקום
8 להתערב בחלטת בית המשפט קמא לפיה רכיבי רכוש אלו לא נכרכו כדין בתביעת המבקש.

9
10 שונה המסקנה בכל הנוגע לדירה. בכתב תביעתו ציין המבקש כי הצדדים מתגוררים בדירה אשר
11 רשומה על שמו, שניתנה לו במתנה מהוריו במהלך הנישואין ומשכך אינה משותפת לצדדים. המבקש
12 אף צירף לכתב התביעה העתק שטר המתנה שאושר בלשכת רישום המקרקעין ביום 17.2.2008. קרי
13 – עניין קיומה של הדירה בה התגוררו הצדדים, האופן בו נרכשו זכויות המבקש בדירה, רישומה על
14 שמו ועמדת המבקש בכל הנוגע לזכויות המשיבה בדירה – כל אלו אוזכרו בכתב התביעה. כעולה
15 מכתבי טענות הצדדים בפני בית המשפט קמא, כמו גם מהחלטות בית המשפט קמא, המשיבה לא
16 מכחישה את העובדה כי הזכויות בדירה התקבלו לידי המבקש בעסקת מתנה מהוריו במהלך
17 הנישואין, אלא שלטענתה רכשה גם היא זכויות בדירה משני טעמים שונים: ראשית, המבקש נדרש
18 לשפות את אחיו, שלא קיבל חלק בדירה, ולצורך כך לקחו הצדדים (המבקש והמשיבה) הלוואה
19 מובטחת במשכנתא ע"ס 560,000 ₪ ששולמו לאח המבקש והחזירה החודשיים (שנעו בין 3500-
20 5000 ₪ לחודש) שולמו מהכנסותיהם השוטפות; ושנית, עם כניסתם לדירה נעזרו הצדדים בכספים
21 שהסתכמו בסך של 150,000 ₪ שניתנו למשיבה במתנה מסבה וסבתה לצורך שיפוץ הדירה.

22
23 כעולה מס' 67 להחלטת בית המשפט קמא (שצוטט לעיל), בית המשפט קמא מציא כי טענות אלו של
24 המשיבה "מקנה על פניו לתובעת זכות, הטעונה בירור, תהא גובהה אשר תהא בדירה, ומכאן כי
25 באם היה ברצון הנתבע כי בית הדין ידון בעניינה, היה עליו לכרוך במסגרת מכלול עתירותיו את
26 הדירה הנ"ל, ומשלא עשה כן, אין כל מנוס מבית המשפט לענייני משפחה לדון בתביעת התובעת
27 ובעניין הדירה...."

28
29 על חלקה הראשון של קביעה זו אין ולא צריך להיות חולק. טענות המשיבה לעניין זכויות שקנתה
30 בדירה שקיבל המבקש מהוריו במתנה ראויות להישמע ולהתברר. חלקה השני של הקביעה הינו



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572-ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

מוקשה לטעמי. בית המשפט קמא קבע למעשה כי על המבקש היה לכלול את הדירה "במסגרת
מכלול עתירותיו", ומשלא עשה כן לא נכרכה הדירה כדין לתביעה. אני סבור כי בנסיבות מקרה זה,
לא ניתן לאמץ קביעה זו. כאמור, הדירה ניתנה במתנה למבקש מהוריו במהלך חיי הנישואין.
ההסדר הרכושי החל על הצדדים בעניינו הוא חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973. חוק זה
קובע מפורשות כי נכסים שהתקבלו בידי מי מהצדדים במתנה במהלך תקופת הנישואין אינם נכסים
ברי איזון (סעיף 5(א)(1) לחוק). הדירה בעניינו גם רשומה על שמו של המבקש בלבד. לפיכך, נשאלת
השאלה, על מה ולמה סבר בית המשפט קמא כי לא די בפירוט שפירט המבקש בקשר לדירה
בתביעתו בפני בית הדין, וכי המבקש נדרש לכלול את הדירה גם **במסגרת עתירותיו** באותה תביעה?
וכי לאלו עתירות נדרש המבקש לעתור ואלו סעדים עליו לבקש? הדירה אוזכרה בתביעת המבקש
(כמו גם מעמדה הרישומי, האופן בו נרכשו הזכויות על שמו של המבקש ואסמכתא בעניין, עמדת
המבקש לפיה הדירה אינה משותפת) ורק טענותיה של המשיבה לגבי חלקה הנטען בדירה לא פורטו.
טענות המשיבה לגבי זכויות שקנתה בדירה נטענו לראשונה במסגרת תביעתה בפני בית המשפט
קמא (שהוגשה כאמור לאחר הגשת תביעת המשיב לבית הדין) ולא ניתן לצפות מן המבקש כבעל-דין
להעלות במסגרת תביעתו טענות נגדיות שצפוי בעל הדין שכנגד להעלות בכתב הגנתו – לא כדרישה
לקיום "כריכה כדין" ולא בכלל. כשם שהמשיבה רשאית הייתה במסגרת תביעתה לבית המשפט
קמא לטעון לזכויות בדירה מכוח הקונסטרוקציה שתארה (ועל בסיס הטענות כי משכנתא
המשולמת מחשבון הצדדים וכספים שקיבלה במתנה מסבה וסבתה שימשו לשיפוץ הדירה
ו"לקניית" חלקו של אח המבקש בדירה) רשאית הייתה המשיבה גם לטעון כי חובם של הצדדים בגין
החלואה שנלקחה לטובת התשלום לאח המבקש מהווה חוב של המבקש בלבד וכי על המבקש
להשיב כספים כאלו ואחרים שהשקיעה בדירה מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט. המשיבה היא
שהכתיבה את גדר המחלוקת. כשם שלא ניתן לבוא חשבון עם המבקש על שלא "צפה" את טענותיה,
ולא היה מקום לדרוש ממנו לציין בתביעתו טענות הגנה פוטנציאליות של המשיבה – גם אין מקום
לדרוש מהמבקש לעתור לסעדים שלא נזקק להם כלל (המבקש לא נדרש לכל סעד הצהרתי בנוגע
לדירה - המשיבה היא שעתרה בתביעה לסעד הצהרתי לפיו מחצית הדירה שייכת לה). לפיכך,
מסקנתי היא כי קביעת בית המשפט קמא לפיה עניין הדירה (ס"ק א') לא נכרך בתביעת המבקש
לבית הדין אינה יכולה לעמוד, והדבר משליך גם על הערכאה שתדון בטענות המשיבה המכוונות לכך
שמחצית הדירה נרכשה על-ידי בני הזוג באמצעות המשכנתא והמתנות הכספיות שקיבלה מסבתה (ס"ק ב'-ג'). לגבי עניינים אלו (הדירה, רכישת מחציתה המשכנתא והמתנות מהסבים של המשיבה)
אני מקבל את הערעור וקובע כי הסמכות לדון בהם אינה נתונה לבית המשפט קמא.

30

לפני סיום אציין כי לא נעלמה מעיני טענת המבקש לפיה כתוצאה מהחלטת בית המשפט קמא נוצר
"פיצול לא טבעי ותמוה ביותר" בין הערכאות שידונו בסוגיות הרכושיות (ס' 15 לבקשה) וכי גם
טעם זה מצדיק ריכוז הדיון בענייני רכוש הצדדים בבית הדין הרבני (ס' 53 לבקשה). דין טענה זו



בית המשפט המחיי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 15-03-54572 ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

להידחות. המבקש צודק בכך שפיצול מלאכותי במישור הסמכות בעניינים הרכשיים אינו יעיל ואינו רצוי (ראו והשוו בבג"ץ 5747/03 פלוגי נ' פלוגית ואח', שם; בג"ץ 9834/01 פלוגית נ' בית הדין הרבני הגדול, מיום 19.6.2003) אך חוטא בכך שמטיל את האשם בעניין זה על בית המשפט קמא. הגם שבית המשפט קמא לא מצא לנכון לקבוע כי היעדר הפירוט של הרכוש שלא אוזכר ע"י המבקש בתביעתו היה חסר תוס' לב באופן שגם בכנות הכריכה, את התנהלות המבקש יש לזקוף לחובתו בלבד. תיקונה של התנהלות זו לא צריך לבוא על דרך של קבלת עתירתו להתערבות בהחלטת בית המשפט קמא באשר לעניינים רכשיים שלא נכרכו כדין אותה מצאתי נכונה ומוצדקת (ביחס לעניינים הרכשיים שפורטו בסעיפים ד'-ז' לעיל). המבקש הוא שהביא במו ידיו לפיצול האמור והחלטת בית המשפט קמא, שהשלימה עם הפיצול האמור, היא החלטה דיונית-ניהולית, מסוג העניינים בהם ערכאת הערעור מגלה ריסון בהתערבות (ראו ח.בן-נון וט.חבקין, הערעור האזרחי, מהדורה שלישית, תשע"ג-2012, בעמ' 203). בכך שונה המקרה דנן מהמקרה בבג"ץ 5747/03 (שם), אליו מפנה המשיבה בטענותיה. שם הערכאה הדיונית (בית הדין הרבני) דחתה את הטענה לפיה חלק מענייני הרכוש (הנכסים שהיו רשומים ע"ש האשה-התובעת) לא נכרכו כדין בתביעת הגירושין (משסברה כי מנוסח כתב התביעה משתמעת בקשה לסעד הצהרתי גם לגביהם) ובכל מקרה אשרה תיקון כתב התביעה, לפי בקשת התובעת, כך שיכלול את אותם פרטי רכוש. בקשת רשות ערעור על החלטת בית הדין הרבני נדחתה ע"י בית הדין הרבני הגדול, ומשנדרש בית המשפט העליון ביושבו כבג"ץ לסוגייה קבע כי צדק בית הדין הרבני בהתירו את תיקון כתב התביעה, כפי שביקשה התובעת, וציין כי אלמלא התיקון היה נוצר "פיצול מלאכותי במישור הסמכות בין הנכסים הרשומים ע"ש המשיבה לבין יתר נכסיהם של בני הזוג" וזה היה מוביל "לחוסר יעילות ולכפל התדיינות מיותר בענייני הרכוש" (פס"ד של כב' השופט בייניש בהסכמת יתר חברי ההרכב). בענייננו – המבקש מעולם לא הגיש לבית הדין הרבני בקשה לתיקון תביעתו וממילא לא אושר תיקון התביעה – כך שבית המשפט קמא נאלץ להתמודד עם מצב נתון וקבוע לפיו הדיון בעניינים הרכשיים יפוצל בין הערכאות בכל מקרה (משהכיר בכנות הכריכה). כך או כך סבורני, בפסק-דיני זה אין כדי לגרום לחוסר יעילות ולכפל התדיינות מעבר לקיים – שכן, המחלוקות הנוגעות לסוגיות הרכשיות לגביהן מצאתי לקבל את הערעור ולקבוע כי אינן בסמכות בית המשפט קמא (הדירה, רכישת מחציתה, המשכנתא והמתנות מהסבים של המשיבה) אינן משיקות למחלוקות הקיימות, ככל שקיימות, באשר לחלוקת יתר הרכוש (כדוגמת העסקים, הזכויות הסוציאליות והרכבים המשותפים).

סוף דבר



**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

רמ"ש 15-03-54572-ד.ו. נ' ש.ו.

תיק חיצוני:

1 לאור כל האמור לעיל, הערעור מתקבל בחלקו באופן שמבוטלת החלטת בית המשפט קמא כי לו
2 הסמכות לדון בענייני הדירה, רכישת מחציתה, המשכנתאות והמתנות מהסבים של המשיבה וכי אלו
3 לא נכרכו כדין במסגרת תביעת המבקש לבית הדין הרבני.

4

5 מאחר והערעור התקבל באופן חלקי בלבד – כל צד ישא בהוצאותיו.

6 העירבון, על פירותיו, יושב למבקש באמצעות בא כוחו.

7 מתיר פרסום ההחלטה במתכונת בה נחתמה (בהיעדר שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים).

8

9

10 ניתן היום, י"ז סיוון תשע"ה, 04 יוני 2015, בהעדר הצדדים.

11

שאוֹל שוּחַט, שופֶט

12

13

14

15